

Yubi Kirindongo weer op Artzuid

Kaartje van de Amsterdam Sculpture Biennale 'Artzuid'.

Artzuid

Artzuid is een uiterst succesrijke internationale sculptuurtentoonstelling, die naar verwachting weer meer dan 350.000 bezoekers gaat trekken en daarmee het grootste gratis kunstevent in Nederland is geworden. Waren er in het eerste jaar van haar bestaan, in 2009, nog geen veertig werken gedurende tien weken te zien, thans staan er van vijftig kunstenaars tachtig beelden, die vier maanden te zien zijn (van 17 mei tot 15 september) op de Apollolaan, de Minervalaan en bij de Zuidas.

In de loop der jaren zijn 250 beeldmakers door het bestuur van Stichting Artzuid en de curatoren uitgekozen om een of meer werken in het tentoonstellingsgebied te laten opstellen. Een paar namen om een idee te krijgen van de verscheidenheid: Sinkichi Tajiri, Carel Visser, André Volten, Ossip Zadkine en Auguste Rodin in 2009; Jean Tinguely, Jan Fabre, Joan Miro, Niki de Saint Phalle en Jean Arp in 2011; David Baer, Marino Marini, Giuseppe Penone, Ai Weiwei en Markus Lüpertz in 2013; John Chamberlain, Tony Cragg, Jaume Plensa, Frank Stella en George Baselitz

in 2015; en Christobal Gabarron, Cornelius Rogge, Auke de Vries, Rund Kuijer en Klaas Gubbels in 2017. Een heel breed spectrum van nationale en internationale moderne en hedendaagse figuratieve beeldhouwkunst, afgewisseld met ruimtelijke installaties, is dit Visser zichtbaar met werk van Anish Kapoor, Armando, George Struikelblok, Henk Visch, Karel Appel, Marc Quinn, Nic Jonk, Tom Claassen, Aristide Maillol en dus nog 41 anderen onder wie Yubi Kirindongo.

Organisatie

Het bestuur van de Stichting

Artzuid (Roberto Meijer, architect, Robert Kamering, financieel deskundige en Michiel Romeyn, kunstenaar) is zo langzamerhand door de wol geveerd. Initiatiefneemster en directeur van de stichting die dit grote en grootsce evenement, dat uitgegroeid is tot Amsterdam Sculptuur Biennale, organiseert is Cintha van Heeswijk-Veeger. Aan het voorwoord van de tentoonstellingscatalogus van 2009 ontleen ik de woorden dat in februari 2008 een sponsoravond voor de beeldenexpositie Sonsbeek, in Arnhem bezocht en dat zij de volgende dag ter hoogte van het Hilton Hotel liep, uitkijkend over de Apollolaan en Minervalaan met hun fraaie zijdelingse en schitterende vergezichten. Ik citeer: „Toen schoot het door mijn hoofd: 'Deze buurt verdient een eigen beeldenexpositie.' De lanen liggen er nog precies zoals de beroemde stedenbouwkundige H.P. Berlage ze getekend heeft toen hij zijn wereldberoemde Plan-Zuid ontwierp.“ En zo is het gekomen.

Door een team van vrijwilligers, thans honderd, worden de bezoekers ontvangen en wegwijs gemaakt. In een paviljoen worden catalogi verkocht en educatiepakketten verstrekt als mede eten en drinken. Maar daarvoor zijn er de contacten met de kunstenaars of hun vertegenwoordigers geweest, brullen geregeld, eventuele opdrachten verstrekt, is de sponsorvering en financiering gestart en zijn de verzekeringen geregeld. Het zware werk zoals transport, fundering en installatie vergt soms hoofdbrekens, maar draaiboeken liggen er voor zaken als marketing, communi-

catie, persvoorlichting en het maken van de catalogus, een hebbeding. Tot slot is er de openingsceremonie op 17 mei voor genodigden, voorafgegaan op 15 mei door een goed verzorgde persbijeenkomst waar ik bij aanwezig ben geweest. Wat er te zien is, is natuurlijk de verslag van de keuze van de curatoren en de directeur van de stichting. Achterstevoegens waren curator: Michiel Romeyn en Roberto Meijer in 2009, Jan Cremer in 2011, Henk van Os, oud-directeur van het Rijksmuseum, in 2013, Rudi Fuchs en Maarten Bertheux in 2015, Rudi Fuchs in 2017 en voor 2019 Michiel Romeyn en historicus Jhim Lamoree.

Plan-Zuid en Artzuid

Vanwege een aantal redenen schreef Van Heeswijk in het voorwoord van de catalogus van 2013 uitgebreider over het Plan-Zuid: „In 1917 startte de bouw van de zuidelijke uitbreiding van de stad Amsterdam, volgens het zogenaamde ontwerp Plan-Zuid van architect H.P. Berlage (1856-1934). De opzet van dit gebied, dat is gelegen tussen de rivieren van de Amstel en de Schinkel, is heden ten dage een voorbeeld voor stedenbouwkundigen van over de hele wereld. De gouden regel die Berlage bij zijn stedenbouwkundige ontwerpen voor ogen hield, hield: monumentaal in aanleg, schilderachtig in detail. Plan-Zuid beantwoordt in alle opzichten aan dit motto. De ruime boulevards met hun massieve huizenblokken zorgen voor de monumentaliteit. Intieme wijkes terzijde van de brede lanen, groene parkjes, plantsoenen en boompartijen en een rij-

In 2011 behoorde Yubi Kirindongo tot de kunstenaars die deelnamen aan de internationale beeldtentoonstelling Artzuid in Amsterdam. Hij kwam toen te paard met zijn 'Equus', gemaakt van ijzeren bandmateriaal. Nu komt hij per koets, die van bumpers vervaardigd is. Een humorvol idee. Bovendien wordt de koets vergezeld van drie andere bumperwerken, op de kop van de Apollolaan bij het Hilton Hotel en een vierde, 'Made in Curaçao': een mixed media werk, op het Museumplein. Een geweldige eer.

DOOR JAN GULMANS

Koets, bumpers, van Yubi Kirindongo, 2018.

'Untitled' uit 1980, bumpers.

ke verzameling architectonische details en beeldhouwwerk nemen de schilderachtigheid voor hun rekening. De kritische bouwmeester beweerde dat nergens in de wereld de harmonie tussen architectuur, stedenbouwkundig plan en overheidsbeleid zo perfect was georganiseerd als in Amsterdam. Door de jaren heen is de stad zorgzaam met Plan-Zuid omgegaan. Ons initiatief om de lanen en de zicthassen van Berlage te gebruiken als podium voor sculptuur bleef niet onopgemerkt. Groot is onze verwondering over de EU Prize for Cultural Heritage/Europa Nostra Award 2011, een prijs die ik wil opdragen aan de geniale stedenbouwkundige Berlage, die de stad Amsterdam bijna 100 jaar geleden een zeer waardevol en duurzaam cadeau heeft gegeven. In 2012 ontving de stichting de Best in Heritage Award.“

Bijna traditiegetrouw begint de beeldenroute bij het Museumplein (zie kaartje), die vervolgens naar het informatiepaviljoen voert dat op een stuk gras aan de Minervalaan is gesitueerd. De haaks op de Apollolaan staande Minervalaan voert verder naar de Zuidas. Nieuw is de Pleinenroute, die de kunst, de architectuur en de geschiedenis van de pleinen in Berlagelages plan connecteert, gaande van de Berlagebrug tot het Olympisch Stadion. Ook nieuw is het 'uitstapje' naar Amstelveen waar werken van Klaas Gubbels te zien zijn tussen Museum Jan

van der Togt en het Cobra Museum. **Yubi en zijn collega's** Op deze tentoonstelling, die als thema 'Tussenruimte en verandering' heeft, waarbij de curatoren zijn geïnspireerd door de beroemde Renaissance-tuinen, zoals die rond het paleis van Versailles bij Parijs, staat Yubi's 'zilveren' koets gemaakt van bumpers en fietswielen te midden van bouwwerken in de stijl van de Amsterdamse School. De sokkel lijkt aan de kleine kant, maar geeft daardoor een effect van snelheid, in mijn ogen, en meer volume. De wijze waarop de kunstenaar de koets heeft geconstrueerd is technisch hoogstaand, waarbij hij gebruikgemaakt heeft van bestaande kunstobjecten, zoals een stoel van bumpers. Het idee om nu met een koets te komen vind ik dus getuigen van humor, in het licht gezien van zijn eerste aanwezigheid op Artzuid met een paard. De 'zilveren' koets refereert aan de Spaanse Zilvervloot, zo vertelde Yubi mij, die door Piet Hein in 1628 werd veroverd, waarmee onder andere de kolonisatie van Curaçao werd bekostigd. De andere werken, die Cintha van Heeswijk heeft uitgekozen toen zij in Yubi's museum en beeldentuin op Curaçao was ten tijde van het Curaçao North Sea Jazz Festival in september 2018, zijn in het boek van Thomas Meijer tot Schlochtern over Yubi, 'Rebel in de kunst' geheten, om-

geschreven onder nr. 36 'Made in Curaçao' uit 2010, 142 x 145 x 64 cm, nr. 13: 'Untitled' uit 1980, 236 x 55 cm, nr. 46: 'Ivy' uit 1990, 380 x 30 x 30 cm en nr. 64: 'Untitled' uit 1995, 770 x 70 x 70 cm. De sculptuur uit 1980 is door Meijer tot Schlochtern, die niet alleen tentoonstellingsmaker, manager van kunstcentra en schrijver is maar ook kunstenaar, in een collage verwerkt met de titel 'Twee culturen, Europa (Kiefer

en Curaçao (Kirindongo)', die in het bezit is van de auteur van dit artikel. Het afgelopen jaar is Kirindongo druk doende geweest met de ondersteuning van de documentaire over zijn leven en werk, die door Corry van Heiningen en Kirk Claes wordt gemaakt en vermoedelijk in 2020 zal worden getoond. Voor een goed overzicht van deze buitengewoon interessante tentoonstelling verwijst ik naar de website www.artzuid.nl

waarop, onder het kopje archief, afbeeldingen te vinden zijn van alle voorgaande exposities. Na de opening op 17 mei zullen de afbeeldingen van de sculpturen die er nu staan ook op de website te vinden zijn. In een volgend artikel neem ik een interview met de directeur van de stichting Artzuid op en schrijf ik over de kunstwerken van de collega's van Yubi en reacties van bezoekers aan de tentoonstelling.

'Twee culturen', collage van Thomas Meijer to Schlochtern uit 2015.

'Ivy' uit 1990, bumpers.

'Untitled' uit 1995, bumpers.